

Universitas

1. Az erőszakról

Az utóbbi hetekben elfogadhatatlan, drámai és tragikus események irányították a közfigyelmet a gólyatáborokra, közvetlen módon a Hallgatói Önkormányzatokra (HÖK), közvetett módon pedig az egyetemista ifjúságra. Ezek a hírek megrázták az egyetemeket, így az Eötvös Loránd Tudományegyetemet is.

“Az ELTE BTK Etikai és Hallgatói Fegyelmi Bizottsága Dr. Dezső Tamás dékán kezdeményezésére 2014. szeptember 3-án 13.30-kor megtartott ülésén az alábbiakat állapítja meg: a sajtóból megismert, a TÓK gólyatáborában elkövetett bűncselekményt felháborítónak, elfogadhatatlannak, mélységesen elítélendőnek tartja.”¹

Az erőszak kérdéséről emellett a Szenátus szeptember 22-i ülésén a következőket mondtam: „Nyilván, ami a TÓK gólyatáborban történt, az egy elfogadhatatlan drámai esemény. Ha a vád megáll, remélem a törvény teljes szigorával fog lesújtani arra a regisztrált bölcsészhallgatóra, aki nem hogy egyetemi, hanem emberi normáknak nem megfelelően cselekedve erőszakot tett azon a gólyalányon.”²

2. Napirendre került a Gólyatáborok ügye, a dékánok támogatásával

Az Egyetem vezetésében diskurzus kezdődött a probléma kezelésének mikéntjéről. A szeptember 22-i szenátusi ülésen (tehát a Jogi Kar tavalyi gólyatáborában történt erőszak napvilágra kerülése előtt) komoly elvi vita bontakozott ki az események kommunikációjáról. Ezzel kapcsolatban a következőket szeretném közzétenni.

1) A szenátusi ülés hangfelvétele kikérhető, ennek minden hozzászóló tudatában volt és van. Így nem egy titkos hangfelvételből, hanem egy kikért, több órás hivatalos hangfelvételből idéz a sajtó.

2) A Szenátus eredeti napirendjén egyáltalán nem szerepelt a Gólyatáborok ügye. A Hallgatói Önkormányzat képviselői, valamint a Heti Válasz cikkében szereplő dékánok a Szenátus kétharmadának szavazatával, komoly vita után vetették napirendre a gólyatáborok kommunikációjának ügyét – ez nem az eltussolás irányába mutat. Aki újságíróként meghallgatta a többórás felvételt, az ennek biztosan tudatában volt, csak elfeledkezett erről az apró részletről.

3) Az is nyilván elkerülte az újságíró figyelmét, hogy én voltam az, aki felvettem a sajtó esetleges érdeklődésének szempontját is, idézném szó szerint az akkori mondatomat: „Kommunikációs szempontból tartom nagyon nehezen magyarázhatónak, hogy ha a sajtó megkérdezné, hogy az Egyetem legfőbb döntéshozó testülete foglalkozott-e ezzel az utóbbi idők legmegrázóbb kérdésével, azt mondjuk nem, mert a Szenátus nem vette napirendre.”

4) Nyilván az sem tűnt fontos szempontnak a cikk megírásakor, hogy hozzászólásaimban – bár a napirend a kommunikáció ügyét tartalmazta – világosan hitet tettem általános értékek mellett és jeleztem, hogy a

¹ Állásfoglalás az ELTE TÓK gólyatáborában elkövetett bűncselekményről – részlet. Kelt: 2014. 09. 03.

² Felszólalásom részlete a 2014. szeptember 22-i szenátusi ülésen.

Szenátusnak foglalkoznia kell ezzel a kérdéssel, és felkértem a Szenátus tagjait, hogy „mondjunk néhány markáns mondatot jegyzőkönyvbe a Gólyatáborokról, már csak a hangfelvétel kedvéért is”.

5) Itt hangzott el továbbá az a markáns mondatom, amelyet az előző fejezetben már idéztem.

3. A szelence valódi tartalma – egyetemi belső döntéshozatali mechanizmusok

A vita valódi tárgya, az ELTE által egy héttel korábban kiadott nyilatkozat volt, amelyet az Egyetem főtitkára és megbízott kommunikációs főigazgatója mutatott be a sajtónak egy sajtótájékoztató keretei között. A nyolc kar dékánja a sajtóból értesült arról, hogy mire szólítja fel őket az Egyetem vezetése.

Több dékán, szenátusi képviselő és a Hallgatói Önkormányzat képviselői úgy vélték, hogy a korábban kiadott egyetemi közlemény 5. pontjában a kari vezetéseknek címzett felszólítás kérdésfelvetéseivel vádakat fogalmazott meg (többek között a hallgatói önkormányzatok ösztöndíjelosztási gyakorlatának elvszerűségéről (esetleg elvszerűtlen, korrupt voltáról), a hallgatói önkormányzatok belső megújulási képességéről, vagyis a belterjesség kialakulásának lehetőségéről, valamint a hallgatói önkormányzatok intézményi és politikai érdekek mentén történő befolyásoltságáról).

4. A hallgatók és az önkormányzatiság

Így született meg a sajtóban „a HÖK teljes bűnlajstroma”³ című írás. Itt hangzik el az idézett mondat a számból: „Nyitogatunk egy olyan szelencét, amely magában hordozza a veszélyét, hogy továbbra is napirenden marad a téma.” Hogy mi a téma? A hallgatókról a sajtóban méltatlanul kialakított kép további rontása – önkéntes alapon. Most sokkal határozottabban fogalmazok, hogy mindenki értse:

1) A rosszul, önként, túl általánosítóan és *ad absurdum* alaptalanul feltett kérdések vádakat szülnék (lásd a sajtóreakciókat), a vádak pedig bizalmatlanságot. Nem szabad, hogy a hallgatók úgy érezzék, hogy elveszítették az Egyetem vezetőinek a bizalmát, és az gyanúsán méregeti őket. Ebből nem lesz stratégiai szövetség, összhang, *universitas*.

2) Nem szabad továbbá a sajtó lapjain országosan akár több tízezer, a hallgatói önkormányzatokban lelkesen dolgozó diákot megsérteni, önbecsülésében megalázni, elbizonytalanítani, az önkormányzatiság értelmébe, valamint a 'közügyek gyakorlásába' vetett hitében megingatni.

3) Nem szabad az egyetemi és főiskolai hallgatókról a sajtóban sztereotípiákká kövesülő képet festeni, amely szerint ők csak buliznak, isznak, trágár nótákat énekelnek, korruptak, belterjesek és még politikailag is befolyásoltak.

A hallgatói juttatásokon belül az ösztöndíjfizetés módszertanát szabályzatok rögzítik. A végrehajtást nem csak az Egyetem belső ellenőrzési mechanizmusai felügyelik. Az utóbbi év(ek)ben a Belső Ellenőrzési Osztály, az ÁSZ és a KEHI is beható vizsgálatot folytatott ezen a téren. A sajtó egyes orgánumai kikérték bizonyos hallgatói kifizetések listáit, amelyeknek kiadását a kari HÖK-ök (ÁJK, BTK) önként megszavazták. Az Egyetem némi jogi 'huzavona' után kiadta.⁴ A rendszer részleteiről az alábbi adatokat és tényeket közöljük, hogy a sajtó számára is egyértelművé váljék a HÖK működésének belső logikája és rendje.

A hallgatói önkormányzati választásokon – legalábbis a Bölcsészkaron – a kb. 7.000 hallgató 50 % fölötti részvétel aránnyal választ szakos és intézeti képviselőket, akik egy közel 100 tagú küldöttgyűlést, ők pedig HÖK-elnököt választanak. A HÖK – különösen a Bologna rendszerű képzésnek köszönhetően – éves

³ <http://valasz.hu/itthon/itt-a-hok-teljes-bunlajstroma-a-dekanok-is-cinkosok-105185>

⁴ Az ELTE BTK Hallgatói Önkormányzata amúgy válaszolt a 'kérdésekre' és statisztikákat készített a kifizetésekről.

választásain minden szinten rendszeresen megújul, tehát nem belterjes.⁵ A Bölcsészkar hallgatóinak és önkormányzati tisztségviselőinek becsületét kötelességem megvédeni.

Az, hogy a hallgatói önkormányzatok politikai befolyás alatt állnának, az elmúlt években többször is viták keresztüzébe került.⁶ Az ELTE BTK regnáló elnöke és elnöksége az elnökválasztás kapcsán kijelentette, sőt fogadalmat tett, hogy egyetlen pártnak sem tagjai és hivatali idejük alatt nem is lesznek azok. Amúgy a dékánnak szerencsére nincs lehetősége arra, hogy egyes hallgatók világnézeti hovatartozását, elkötelezettségét vizsgálja.

5. Az universitasról

Félreértés ne essék, országos szinten több mint 300.000 egyetemistáról és főiskolásról beszélünk. Ők a mi diákjaink és gyerekeink. Választópolgárok. Jövőnk zálogai. Óriási felelősség farizeus módon írni róluk. Csak nagy tisztelettel említsük nevüket. Én is ezt teszem. Az egyetemistákat és képviselőiket illető általánosító és kollektív vádak kimondásához szinte prófétai felelősségre van szükség.

Az *universitas* oktatók és hallgatók közössége, szövetsége. E nélkül nincs egyetem. Ez a szövetség kölcsönös bizalmon alapul. Ez a bizalom kétoldalú: nem csak a hallgatóknak kell bízniuk a vezetésben, hanem a vezetésnek is bíznia kell a hallgatókban. A jó kapcsolat záloga az őszinteség. Ha nincs bizalom, nincs szövetség, nincs *universitas*.

Lehet, hogy hallgatóink élvezik az életet. Fiatalok. Buliznak és *ad absurdum* trágár nótákat is énekelnek (ezzel sajnos kárt okoznak közösségünk, az Egyetem hírnevének). Ugyanakkor ők azok, akik adományokat gyűjtenek Böjte Csaba atya szolgálatát segítő, ők azok, akik kimennek a gátakra homokzsákot pakolni, ők azok, akik rengeteg tudományos rendezvényt, konferenciát szerveznek, ők azok, akik például az ELTE BTK-n éjt nappallá téve két héten keresztül reggeltől estig ellenőrzik az évente beérkező 1.500 (*sic!*) szociális támogatási kérelmet, hogy rászoruló társaik mihamarabb, időben hozzájussanak a szocitám-hoz. Ők azok, akikkel a Bölcsészkar campusán, a Trefort-kertben március 22-én, a lengyel-magyar barátság napján a lengyel köztársasági elnök és Magyarország elnöke jelenlétében emléktáblát avattunk Korompay Emánuel Aladár tartalékos lengyel százados (posthumus őrnagy) emlékére, aki a Bölcsészkaron 1912-ben szerzett diplomát, aki harcolt Przemyśl védelmében, aki harcolt Pilsudki lengyel hadseregében a lengyel függetlenségért, és akit Katyńban, a starobielski fogolytábor 3.739 lengyel tisztjével együtt – agyonlőttek. Ők azok, akik töretlen lelkesedéssel támogatták és munkájukkal segítették és segítik azt, hogy a Bölcsészkar november 12-én és 13-án rendezendő Holokauszt emlékkonferenciáján belepillanthassunk Karunk történetének gyászos lapjaiba is (merthogy ilyen még sohasem történt). Ők azok, akiknek segítségével november 14-én, a Bölcsészkar campusán, a Trefort-kertben emlékművet/emlékhelyet avatunk a Bölcsészkar II. világháborúban életét vesztett egykori hallgatóinak és oktatóinak. Az eddig általuk összegyűjtött 198 név néhány katonán és polgári áldozaton kívül zömmel a Holokauszt áldozatainak emlékét őrzi. Ők azok, a Bölcsészkar diákjai, akik, miután a Kari Tanácsban ezt is egyhangú lelkesedéssel támogatták, október 6-án gyűjtést kezdeményeztek azon 190 egykori diáktársuk emlékművének felállítására, akik 1849-ben a Karunkon alapított Egyetemi Légió bölcsész és jurátus hallgatóiként, majd a 90. honvédszászlóalj kötelékében szolgáló honvédeként önként és dalolva (!) mentek a Szabadságharcba és védték a Hazát.

Én magam arra szerződtem, hogy a hallgatók érdekeit (is) védjem. Ezért kell kijelentenem, hogy sajnos a sajtóban az 'egyetemistáról' kialakuló kép egyoldalú, torz és méltatlan (lásd a főcímekeket, karikatúrákat stb.). A hallgatók és a HÖK tisztségviselői sem szentek. De semmivel sem rosszabbak, mint bármelyikünk. Közöttük is vannak gyarló emberek, akik nem tudnak ellenállni a kísértésnek. Elkövetnek hibákat, vétségeket, vétkeket és bizony bűnöket is. Mindenkinél el kell nyernie méltó (és arányos) büntetését. Ezeket az ügyeket az

⁵ Az ELTE BTK Hallgatói Önkormányzata erre a 'kérdésre' is választott és statisztikákat készített a változásokról.

⁶ Lásd a Bölcsészkar kettővel és hárommal ezelőtti hallgatói önkormányzataival szemben megfogalmazott jobbikos vádat. Ez a diskurzus, a gyászos 'listaüggyel' és a még szégyenletesebb 'zsidózó matricák' ügyével, valamint a 'Hahás' teremfoglalással együtt komoly kérdéseket és belső vitákat váltott ki. Határozott és 'nem-eltussoló' álláspontomat 8 dékáni közlemény (jan. 7 – március 14) sora hirdeti Karunk honlapján a mai napig.

Egyetem és a Karok is kivizsgálják.⁷ Aki eltussolást gyanít, az nem érti, miről és kiről beszélünk, és azt sem, hogy mi a tét.

Ezzel párhuzamosan a hallgatói önkormányzatoknak – mint ahogy a társadalom bármely más szegmensének – folyamatos öntisztuláson kell keresztül mennie. Ez meg is történik. Ahol nem, ott meg kell történnie. Ez egy fontos önvédelmi mechanizmus. Mindannyian (beleértve a hallgatókat is) tudjuk, hogy a hallgatói önkormányzatiságnak mik a problémái. Ezen változtatni kell. De ennek kényszerére sem a sajtó fog rávilágítani.

Leszögezem továbbá, hogy még az ország abszolút elsőszámú, 380 éves kara dékánjaként sem szeretnék senkinek 'fogadatlan prókátora' lenni és olyan véleményt képviselni, amellyel nem mindenki ért egyet. Azoktól, akik így érzik, elnézést kérek.

Ezt a nyilatkozatot őszinte szívvel, minden érdektől mentesen, jobbító szándékkal és nem kizárólag becsületem védelmében adtam ki.

Budapest, 2014. október 10.

Maradok tisztelettel,

Dr. Dezső Tamás
az ELTE Bölcsészettudományi Karának 204. dékánja

⁷ 2013-ban rendőrségi feljelentés követte a BTK 'listaügyét', a 'zsidózó' matricák ügyét, illetve a gólyatábori erőszakok ügyét.